

Jaz bi opozoril, da imamo že po statističnih podatkih iz leta 1906 35.000 ha prenovljenih vinogradov v naši zeleni Štajerski. Pridelek znaša okoli 400.000 hl vsako leto. Da se zmore proizvajati tako velik pridelek, ki služi večinoma izvozu, je treba žrtvovati velike svote za stroške, ki jih ima naš vinogradnik.

Naša Slovenska Kmetijska družba je za tekoče leto naročila 200 vagonov modre galice. To označuje veliko potrebo našega vinogradništva na eni strani in velike izdatke vinogradnikov na drugi strani. O stroških za razna druga vinogradniška dela niti ne govorim. Ako že vinogradnik žrtvuje toliko dela, toliko truda in toliko denarja, potem tudi zasluži, da ga država podpira s pametno trgovsko politiko in ga v polni meri ovažuje kot rednega davkoplačevalca.

Omenjam, da imamo na Štajerskem posebno v Slov. goricah in vinorodnih Halozah, kakor tudi v drugih krajih od Mure pa doli do Save fina sortirana vina, ki lahko vzdržujejo svetovno konkurenco. Ako bi se uničevalo, oziroma oškodovalo naše vinogradništvo s takšnimi neprilicami, kakor se je to dogajalo zadnje mesece čisto po nepotrebnem, proti koristim države same, ne samo proti koristim davkoplačevalcev, potem dokazuje tako postopanje nekako pomanjkljivo pojmovanje koristi države in njenih dolžnosti nasproti državljanom. Okoli 300.000 ljudi živi skoro izključno ali vsaj deloma samo na Štajerskem od vinogradništva in vprašanje obstanka teh ljudi je, da vinogradništvo uspeva.

Zahtevam v interesu naših vinogradnikov ureditev izvoza, kakor je to zahteval naš kolega Banić za Dalmacijo. Zahtevam pa ne samo ureditev izvoza, ampak tudi pametno ureditev železniških tarifov za to izvozno blago.

In tretjič odločno zahtevam tudi čimprejšnjo dobro ureditev vseh carinskih zadev. Dotaknil sem se tukaj tega vprašanja, ker sem prepričan, da se zelo greši proti vrhovnim načelom carine, ki ima vendar namen, ščititi našega državljana, našega izdelovalca, ne pa ga dušiti. Zaradi tega sem se mimogrede tudi tukaj dotaknil carinskega vprašanja.

Vsi razlogi torej zahtevajo hitro ureditev izvoznega vprašanja in jaz pozdravljam izjavo gospoda ministra, ki je rekel, da bo sedaj dovoljen izvoz brez kompenzacij. Jaz pravim: Mi hočemo in moramo bolje gospodariti, nego so nam gospodarili naši tlačitelji. Čuvajmo sami, kar je naše; saj vidimo in prebridko izkušamo, kako malo smisla in srca imajo za naš razvoj vsi dragi izven naših mej.

Usnja primanjkuje.

Poslanci Pišek, dr. Holnjec in tovariši so vložili na ministra trgovine zavoljo pomanjkanja usnja med ljudstvom naslednjo interpelacijo:

Usnja primanjkuje po vsej državi Srbov, Hrvatov in Slovencev, in kolikor se ga proda, je treba zanj plačati neprimerno visoke cene. V rednih razmerah v naših krajih ni nedostajalo ne usnja, ne blaga iz njega. Industrija z usnjem in čevlji je pri nas tako prospevala, da nismo krili le lastne potrebe, marveč smo tudi izvažali. Samo Slovenija je pred vojno producirala za 21 milijonov K usnjarskega, oziroma čevljarskega blaga, izvozili pa smo približno za 7 milijonov K. Glavne sirovine, kože in česlovino, pridelujemo doma. Imamo večje strojarne v Ljubljani, Trzinu, Litiji, Mariboru, Sošanju, Celju, na Vrhniki, v Zagrebu in po nekaterih krajih Slavonije.

V tovarnah in po skladiščih je še mnogo usnja, trgovci ga prodajajo po oduševskih cenah, obogo ljudstvo pa hudo trpi vsled pomanjkanja usnja. Če do jeseni ne pride v promet vsaj kolikor toliko zadovoljiva količina usnja, otroci vsled pomanjkanja obuteli ne bodo mogli hoditi ne v šolo, ne v cerkev.

Zadnje jesen je vlada iz tovarnen nakazala nekaj usnja in se je isto dobivalo po razmeroma zmernih cenah, in sicer podplati 1 kg po 28 K, zgornje usnje po 32 K. Ko pa se je nakazana količina usnja razprodala, so se po trgovinah cene usnja zopet dvignile do oduševske višine. Dandanašnji revnejši ljudje delavskega in kmetijskega stanu sploh ne morejo kupiti obutala.

Vprašamo torej ministra trgovine:

1. Ali mu je znano, da vlada med ljudstvom tako veliko pomanjkanje usnja in da so cene usnja pretirano visoke?

2. Ali misli kmalu izdati ukaz, da se iz zalog in skladišč zopet nakaže potrebna množina usnja v razprodajo po primernih cenah?

3. Ali namerava odrediti in storiti, kar je potrebno in pripravno, da se v naši državi zopet dvigne in okrepi usnjarsstvo?

Politične vesti.

Dr. Korošec predseduje ministristvu. Ker se je podal ministrski predsednik Stojan Protič in še nekaj ministrov zaradi raznih vprašanj vojne odškodnine v Pariz, ga bo za dobo njegove odsotnosti nadomestoval ministrski podpredsednik dr. Korošec.

Naša politična organizacija. Organizacijo naše stranke, t. j. Slovenske Kmečke Zveze, hočemo izvesti v vsaki župniji in vsaki vasi. Pozivamo naše vodilne pristaše, da v vsaki župniji in občini izvedejo krajevno organizacijo SKZ. Vsaj odbor zaupnikov se naj sestavi in o tem poroča osrednjemu odboru v Mariboru. V odbor se naj volijo tudi zastopnice ženstva in delavstva. Potrebna pojasnila o organizaciji stranke daje odbor SKZ v Mariboru. Ob tej priliki naznanjamo, da se je za celjsko okrožje osnovalo strankino tajništvo, ki ima svojo pisarno v hotelu „Beli vol“, I. nadstropje. — V Mariboru pa je sedež strankinega vodstva [v Cirilovi tiskarni, I. nadstropje].

Razpuščen občinski odbor. Poverjeništvu za notranje zadeve je razpustilo nastopne občinske odbore ter postavilo za vodstvo občinskih poslov te-le gerente in prisednike: v Gradišču (okraj ptujski) gerent Anton Kranjc; prisedniki Ivan Mustar, Jožef Mustar ter Andrej Stumberger, vsi posestniki v Gradišču; dr. Bela Stuhel, zdravnik v Ptuj in posestnik v Gradišču; Ivan Kranjc, posestnikov sin v Gradišču; v Podvincih (ok. ptujski): gerent Franc Petrovič, veleposestnik v Podvincih; prisedniki Jurij Čeh, posestnik; Martin Toplak, veleposestnik; Tomaž Čeh, želar; Anton Popošek, gostilničar; Peter Arnuš, krojač in Martin Čeh, veleposestnik — vsi v Podvincih; v Kraljevcih (okraj ljubomerski): gerent Jan. Slekovec; prisedniki: Peter Holc, Jožef Domanjko in Anton Zorko, vsi posestniki v Kraljevcih.

Pregledajte! Kot sodnijski cenilci in izvedenci so še v mnogih občinah nastavljeni možje, kateri so bili imenovani še pred vojno, torej so morali biti predvsem Nemci ali nemškutarji, kajti le redko kje so naša sodišča imenovala kakakega zavednega Slovence za sodnijskega cenilca ali izvedenca za sodnijsko cenitev premičnin ali nepremičnin. Zahtevamo z vso odločnostjo, da se nemudoma pregledajo sezname sodnijskih cenilcev in izvedencev ter da se iz njih črtajo možje, ki so bili in so še naši nasprotniki, kajti med našim kmetijskim ljudstvom imamo gotovo dovolj sposobnih mož za izvrševanje poslov sodnijskih cenilcev in torej ni potrebno, da po naših občinah lažijo Nemci in nemškutarji kot sodnijski cenilci.

Tedenske novice.

† **Župnik Martin Krajnc.** Na Sladkigori je umrl dne 2. julija č. g. župnik Martin Krajnc. Pogreb v petek dopoldne. Č. g. Krajnc je bil rojen l. 1872 v Majšperku. Svetila mu večna luč!

Franciškan Fr. Viktorin Perc, brat o. Filipa Benicija, ravnatelja III. reda sv. Franciška v Mariboru, je umrl v Ameriki v New York City dne 29. majnika in je bil pokopan dne 2. junija na pokopališču presv. Trojice. Bil je ves vdan v voljo božjo. Bil je upravitelj nabožnega lista „Ave Maria“ in urednik političnega lista „Sloga“. Pri amerikanskih Slovenceh je bil jako priljubljen. N. p. v m.! — Tako poročilo iz Amerike z dne 6. junija 1919 je dospelo v Maribor dne 1. julija 1919.

Nova maša. V nedeljo, dne 13. julija bo pri Sv. Antonu v Slov. gor. daroval letošnji edini novomašnik naše škofije č. gosp. Vinko Močnik svojo prvo daritev. Slavnostno pridigo pri novi maši bo imel č. gosp. kanonik, dekan in stolni župnik Franc Moravec.

Petrov dan v lavantinski škofiji. V soboto, dne 12. t. m. obhaja naše kraljestvo rojstni dan kralja Petra. Po vsej državi se bodo vršile zahvalne službe božje in razne svečanosti, tako tudi v naši škofiji. Lavantinski konzistorij je že izdal župnijskim uradom tozadevna navodila, glasom katerih se naj služi v soboto, dne 12., oziroma kjer je bila dosedaj navada, naslednjo nedeljo, dne 13. julija slovesna zahvalna sv. maša. Po maši se naj zapoje Te Deum in opravi molitev za kralja. K tej slovesni službi božji se naj povabijo državne oblasti, javni organi, korporacije in občinstvo. Kako se bo ta slovesnost vršila v mariborski stolnici, še dosedaj ni določeno, a bomo pravočasno poročali.

Prva slovenska služba božja v mariborski stolnici. V soboto, dne 28. t. m. se je vršila ob

priliki proslave Vidovega dne, oziroma godu kralja Petra, v mariborski stolnici prvokrat slovenska šolska služba božja meščanskih in ljudskih šol. Med mašo je popevalo nad 70 dečkov krasne slovenske skladbe, po maši pa je zapela cela cerkev srbsko himno „Bože pravde“. Marsikatero oko je bilo solzno od veselja, da sliši vendar enkrat tudi v mariborski stolnici slovensko petje. Trdno upamo in smo prepričani, da se tudi za vernike uvede v kratkem slovenska služba božja, katero si verno ljudstvo tako iz srca želi.

Ustanovitev mariborskega orlovskega okrožja. V ta namen sklicujemo zborovanje na ponedeljek, dne 7. julija, ob 14h v dvorano JSZ (Flo-sarjeva ulica 4) v Mariboru. Vabimo k udeležbi zastopnike vseh delujočih odsekov mariborskega okrožja, pa tudi zastopnike iz onih krajev, kjer so pred vojno odseki že obstojali, ali pa, kjer bi želeli, da se jih ustanovi. Dobrodošli tudi vsi prijatelji orlovske organizacije! — Odbor mariborskega Orla.

Iz politične službe. Vladni tajnik Sima-Gall od mariborskega glavarstva v Črnomlju, se zopet vrne na svoje mesto v Mariboru. Vodstvo črnomeljskega glavarstva je poverjeno zopet prejšnjemu okrajnemu glavarju. Istotako ostane na svojih mestih tudi glavarja Koropec in Ipavic.

Ravnateljstvo južne železnice v Ljubljani. Upravni svet južne železnice je sklenil, da se ustanovi v Ljubljani obratno ravnateljstvo južne železnice za ozemlje Jugoslavije.

Novo poštne pristojbine. Poštno in brzojavno ministristvo je določilo, da so v veljavi od 1. julija t. l. naprej sledeče pristojbine: 1. za pisma do 20 gramov 30 v, 2. dopisnice 15 v, za dopisnico z odgovorom 30 v, 3. tiskovine za vsake 50 gramov 5 v, najmanj 10 v, tiskovina sme tehtati 2000 g, 4. blagovni vzorec: do 100 g 15 v, do 200 g 30 v, do 350 g 45 v, 5. za priporočeno (rekomandirano) 60 v, 6. za ekspresne pošiljke: pisma in nakaznice 1 K, paketi 2 K 50 v, 7. kazni: za nefrankirano pismo ali dopisnico je plačati dvakratno pristojbino, a za nezadostno frankirano pismo, dopisnico, tiskovino, blagovni vzorec ali poslovni papir dvakratna manjkajoča pristojbina. Popolnoma nefrankirana tiskovina, blagovni vzorec in poslovni papir je od odprave izključen. — Vse druge podrobnosti se izvejo na poštne uradu. — Opomba uredništva: Poštno in brzojavno ministristvo je kar s 1. julijem povišalo pristojbine, ne da bi poprej obvestilo javnost o tem svojem koraku. To je ravno tista pesem, kakor je bila v stari Avstriji. Ljudstvo še o tem povišanju poštne ni prav nič poučeno. Za vsako pošto pošiljatev, ki ni zadostno frankirana, se bo plačala kazen. Ljudstvo tega ni krivo. Tako ravnanje je vredno graje in obsodbe. Če bi se oškodovane stranke postavile na pravno stališče, mora poštni erar, ministristvo povrniti vso nastalo škodo. Proti takemu postopanju najodločneje protestiramo.

Upisovanje v 1. razred slovenske realke v Mariboru in tozadevne skušnje se ne vrše sedaj v juliju, ampak samo v jeseni in sicer v mesecu septembru. Kraj in čas skušenj in vpisovanja bo pravočasno objavljen v časopisih.

Razpis tobačne trafike. V Retjem štev. 55 blizu kolodvora v Trbovljah je razpisana tobačna trafika. Prošnje je vložiti do 18. julija t. l. Natančnejši pogoji se izvejo pri finančnem okrajnem ravnateljstvu v Mariboru ali pa pri vodstvu preglednega okraja finančne straže v Celju.

Iz potovanja. Se peljem od Ptuja proti Mariboru. Cele vrste Hrvatice sedi v vozovih z velikanskimi zabojci jaje. Kam? V Maribor! Zvečer se peljem nazaj. Iste Hrvatice so nakupile v Mariboru več reči, največ vžigalic. Pa pride na Pragerskem vojak in jim kratkoma vzame vse vžigalice proč. Jok in stok in strašno zabavljaje proti državi oblasti. Isto se je pred par dnevi godilo v Ptuj. Ali je to prav? Kam spravljajo vojaki te vžigalice? Ne verjamem sicer, pa slišal sem, da se je nekdo hvalil, da jih dobi od vojakov po eno škatljo za eno krono. In Hrvati! Jaz mislim, če oblast ni branila ženskam jaje nositi v naša mesta, bi jim tudi ne smela braniti te in one reči iz mest. Pa še več, kar vsakega potnika je hotel vojak vizitirati; ali imajo vojaki to pravico, naj se to ljudstvu naznani potom časopisja, da ne bo toliko nevolje. In potni listi! To je nekaj strašnega! Po celo uro traja, preden pride človek na vrsto! In to če se pelje eno postajo daleč. Kje in kedaj je taka postava, da mora imeti vsak človek za vsako ped vožnje po železnici potno izkaznico! Ljudje kolnejo, vojak se jezi in vedno se slišijo besede, za to postavbo ne vemo! Nevolja ljudstva postaja na tak način vedno večja. Naj se ven-